

ליל שבת קודש פרשת שמות ה'תשס"א

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב המדבר מאיך שצריכון לדון את כל אדם לכף זכות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), דע, פי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפלו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי-זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת (תהלים ל"ז): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" הינו שהפסוק מזהיר לדון את הפל לכף זכות, ואף-על-פי שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אתה לחפש ולבקש למצא בו מעט טוב ששם אינו רשע וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע, פי אף-על-פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדין, פי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל-ידי-זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על-ידי-זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על-ידי-זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על-ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על-ידי-זה והתבוננת על מקומו ואיננו, הינו פשתתבונן ותסתפל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, פי על-ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על-ידי-זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות והתבוננת על מקומו ואיננו פנ"ל, והבן, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין זה לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, הוא יסוד גדול בחיים, והוא עיקר הדרך שזוכין להחזיר נשמות ישראל בתשובה, כי מיד שדנים את השני לכף זכות, ומוצאים בו איזה נקודה טובה ששם אינו רשע, ואין פוסלין אותו מכלל ישראל, על ידי זה יכולים לדבר עמו ולהלהיב את נקודתו עד שתביא אותו לעוד נקודה, ולעוד נקודה, עד שתחזיר אותו בתשובה שלימה באמת, כי בוודאי יש בכל אחד מישראל איזה נקודה טובה, רק על פי רוב הנקודה

טובה מכוסה עם הרבה נקודות רעות, ולפעמים בטל במיעוטו ממש, כי רוב בני אדם דנים את אחרים כפי רוב מעשיהם, ואם רוב מעשיהם נראים רעים בעיניהם, אין רוצים שום קשר ושייכות עמהם כלל, אבל כשבא צדיק הרואה דרך כל הכיסויים האלו, והמבין את הנקודה טובה שיש בקרבו, על ידי זה יכולין להפוך אותו לאיש אחר לגמרי, כי הצדיק האמת הוא רחמן אמיתי, בבחינת (ישעיה מ"ט) כי מרחמם ינהגם (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'), ומיד הוא מוצא איזה נקודה בתוך האדם ששם אינו רשע, ועל ידי שמוציא נקודה זו מן הסתום אל הגלוי, הרי מוציא אותו מרשעתו, בבחינת (תהלים ל"ז) ועוד מעט ואין רשע, שעל ידי ה"עוד מעט" שמוצאים בו, כבר אינו רשע, ויכולין להחזיר אותו בתשובה, כי כבר יש עם מי לדבר, ואין צריכין לפוסלו מתוך כלל ישראל חס ושלום, ולכן פעם אמר מוהרנ"ת ז"ל שעל ידי עצה זאת של רביז"ל יכולין להחזיר את כל העולם כולו בתשובה אליו יתברך, כי נקודה טובה יש בכל אחד מישראל, צריכין רק את הצדיק שיכול למצוא את הנקודה שיש בכל אחד, ולהוציא מן ההעלם אל הגלוי, ועל ידי זה מחזירים כולם בתשובה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאותו עת צריכין לזכור את דברי רביז"ל (ספר המדות אות מריבה סי' פ"ה) אין מלמד זכות על המסית, עיין שם, כי כל זמן שאדם חוטא לעצמו, ואינו מסית ומדיח את אחרים, הרי בודאי יכולין למצוא בו איזה נקודה טובה, ולהחזיר אותו בתשובה, אבל מיד שאדם מסית ומדיח את אחרים חס ושלום, וכל מוח מחשבתו להכשיל גם אחרים בחטאים ועוונות חס ושלום, הרי אסור ללמד עליו זכות כלל, כי מיד שילמדו עליו זכות, הרי יש סכנה עצומה שימשיך אחרים לתוך רשתו הטמאה, ויהיה עוון הרבים תלוי בו, ולכן כשרואים רשע מפורסם שכל כוונתו להסית ולהדיח אנשים מן הקדושה, צריכין להתרחק ממנו עד קצה האחרון, ולדעת שיש בו מהנחש הקדמוני שהיה המסית הראשון, ואין עצה רק לחתוך ראשו וזנבו למען לא יהיה לו כח להרע לנשמות ישראל, אבל כל זמן שהאדם חוטא בינו לבין עצמו, מחמת תבערת והתגברות יצרו, בוודאי צריכין לדון אותו לכף זכות ולמצוא בו איזה נקודה טובה, ועל ידי זה נוכל להחזיר אותו בתשובה, עד שיזכה לתקן את הכל, אשרי הזוכה לרכוש מדה זאת בעצמו, לדון את הבריות לכף זכות תמיד, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מראה הסנה, ואיך שהקדוש ברוך הוא שלח את משה רבינו להיות מנהיג ישראל ולגאול אותם מטומאת מצרים, ובתחילה מיאן משה

רבינו בשליחותו, ואמר (שמות ד') והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי וגו', שלא הן אותם לכף זכות, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, מה זה בידך, ויאמר מטה, ואז מסר לו הקדוש ברוך הוא שני אותות, אחד שהמטה נהפך לנחש, וחזר להיות מטה, ושני שידו נעשה צרעת כשלוג וחזר להיות כבשרו, ויש להבין למה מסר להקדוש ברוך הוא למשה שני אותות אלו דייקא? ועל פי דברי רבינו"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה הקדוש ברוך הוא הראה למשה רבינו איך מנהיג ישראל צריך לדון את כל אחד ואחד לכף זכות, אפילו הכי נמוך והכי יבש, ולמצוא בו איזה נקודה טובה, ולא לפסול אותו מכלל ישראל חס ושלום, וזהו ענין המטה של עץ, שמרמז על נשמה מישראל, בבחינת (דברים כ') כי האדם עץ השדה, אבל כשאין בו מעשים טובים הוא כמקל בעלמא, היינו עץ יבש שאינו עושה פירות, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, השליכהו ארצה, וישליכהו ארצה ויהי לנחש, היינו מיד שמשליכין וזורקים אחד מישראל, שנראה כעץ יבש ארצה, ופוסלין אותו מכלל ישראל, הרי הוא עלול להתהפך לנחש, שהוא מסית ומדיח חס ושלום, וכבר לא יהיה עם מי לדבר כלל, אבל (ש) שלח ירך ואחוז בונבו, היינו אם תמצא בו איזה נקודה קטנה, כמה שרק יהיה, אפילו אם הוא רק זנב בעלמא, אזי, ויחזק בו ויהי למטה בכפו, היינו כבר יכולים לחזק אותו ולהחזירו לבחינת מטה, עד שיתהפך גם לעץ עושה פרי, ויהנו ממנו כל מיני הנאות טובות.

וזהו גם האות השני של הבאת ידו בחיקו ונעשה מצורעת כשלוג, כי הצדיק האמת שרוצה לקרב נשמות ישראל אליו יתברך, ולדונם לכף זכות תמיד, צריך להיות מוכן ומזומן לעשות צדקה וחסד עם כולם, ותמיד יהיה ידו פתוח לעשות צדקה וחסד, בבחינת (דברים מ"ו) פתוח תפתח את ירך לו וגו', ולהכניס אותו בחיקו ובכיסו, ולעזור להם בכל מה שיכול, כי בזה שפותחים את היד לעזור לאחד מישראל, על ידי זה נפתחים השערים שלמעלה לעזור לאדם, כי יש אכזריות הטמון באדם שאינו מניח אותו לעזור להשני, ועיקר עבודת האדם להפוך את האכזריות לרחמנות, ולפשוט ידו לעזור לכולם, בבחינת (מלכים א' י"ז) ואת העורבים צויתי לכלכלך הכתוב אצל אליהו הנביא, שדייקא העורבים שהם בטבעם אכזריים, נתהפכו לרחמנות לכלכל את אליהו, וזה עוצם מעלת מצות צדקה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' ס"ד ד'), מה שאין כן אם רוצה להתביא ידו בתוך חיקו, כאילו אין לו כלום, אזי מיד נעשה ידו מצורעת כשלוג, ואין בה תועלת של כלום, ולכן הראה הקדוש ברוך הוא אות זה עם ידו בחיקו, ללמד אותו איך מנהיג צריך להתנהג עם נשמות ישראל, שידו יהיה תמיד פשוטה לחיקו ולכיסו לעזור להם בכל ענין, כי אם לא זה בחינת מצורע, ואינו נקרא

בשם מנהיג כלל, ודייקא עם שני אותות אלו למד משה רביו איך מנהיג ישראל צריך להתנהג באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם בא איזה יהודי שלא היה שומר תורה ומצוות מארץ ישראל לארצות הברית, וחשב לעשות עסק ומסחר ולהרוויח כסף ולחזור לארץ ישראל, אבל לא הצליח, ונשאר בעל חוב ולא היה לו כסף אפילו לקנות כרטיס ולחזור אל משפחתו שבארץ ישראל, והיה שבור מאד, והסתובב בעיר וויליאמסבורג בין יהודים חרדיים, אולי ירחמו עליו ליתן לו כסף לחזור הביתה, אבל היה חפשי לגמרי עם שערות גדולות ואף אחד לא הסתכל עליו, עד שניגש אליו יהודי אחד, ואמר לו, תשמע לי, הרי כאן בין אנשים בוודאי לא תעשה כסף, כי מיד שרואים אותך בצורה כזו, אינם רוצים שייכות עמך, עצתי שתכנס אל הרבי מסטמר שהיה גר אז בויליאמסבורג, והוא איש צדיק ובעל חסד עצום, ואולי הוא ירחם עליך, וציית לעצתו, ובא אל הרבי מסטמר זי"ע, וסיפר לפניו כל לבו, והרבי מסטמר זי"ע ריחם עליו מאד, ואף על פי שראה שהוא רחוק מאד מיהדות, וקרא מיד להגבאי שלו, ונתן לו כסף, ואמר לו שילך ישר לקנות לו כרטיס, כי לא רצה לתת ביד האישה ההוא כסף פן יבזבז על דברים אחרים, והלך הגבאי וקנה לו כרטיס שעלה בימים ההם הון תועפות, והאישה ההוא נתרש מאד מאד איך הרבי מסטמר זי"ע קיבל אותו בסבר פנים יפות, ועזר לו מיד, ולא היה יכול להסיר דעתו מעוצם החסד והטובה שעשה עמו, עד שחזר הביתה וסיפר לכולם את החסד שעשה עמו הרבי מסטמר זי"ע, ונכנס בו הרהורי תשובה אמיתיים עד שחזר אל היהדות ביחד עם כל בני ביתו, הרי רואים איך הצדיקים מוכנים לעשות צדקה וחסד עם כל הבריות, יהיה מי שיהיה, וזהו הסימן של מנהיג ישראל אמיתי, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים כאלו, ולקבל מהם לימודם הנפלאה, עדי נזכה לשוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

